പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 5 (പാതാലഖണ്ഡഃ)/അധ്യായഃ 004

വാത്സ്യായന ഉവാച.

ഭുജഗാധീശ്വരേശാന ധരാഭാരധരക്ഷമ .

ശൃണ്വേകം സംശയം മഹ്യം കൃപയാ കഥയസ്വ തമ് 1.

രഘുനാഥസ്യ ഗമനം വനം പ്രതി യദാ ഹ്യഭൂത് .

തദാ പ്രഭൃതി ദേഹേന സ്ഥിതാ ശൂന്യേന ചേതസാ 2.

തദ്വിപ്രയോഗവിധുരാ കൃശദേഹാതിദുഃഖിതാ .

സുമുഖാന്മംത്രിണഃ ശ്രുത്വാ രഘുനാഥം സമാഗതമ് 3.

കഥം ജഹർഷ കിമഭൂത്കീദൃശം തത്ര ചിഹ്നിതമ് .

രാമചംദ്രസ്യ സംദേശഹർതാരം കിമുവാച സാ 4.

ഏതന്മേ സംശയം ഛിംധി രഘുനാഥഗുണോദയമ് .

യഥാവച്ഛൃണ്വതേ മഹ്യം കഥയസ്വ പ്രസാദതഃ 5.

ശേഷ ഉവാച .

സാധുപൃഷ്ടം മഹാഭാഗ ദ്വിജവര്യപുരസ്കൃത .

തന്മേ നിഗദതഃ സാക്ഷാച്ഛൃണുഷ്വൈകമനാഃ കില 6.

സാ വൈ തദ്വദനാംഭോജ ച്യുതം രാമാഗമാമൃതമ് .

പീത്വാ പീത്വാ ബഭൂവാഹോ സ്ഥഗിതാംഗേന വിഹ്വലാ 7.

കിം മേ സ്വപ്നോ വിമൂഢായാഃ കിം വാ ഭ്രമകരം വചഃ .

മമവൈ മംദഭാഗ്യായാഃ കഥം രാമേക്ഷണം പുനഃ 8.

ബഹുനാ തപസാ കൃത്വാ പ്രാപ്തോഽയം വൈ സുതഃ ശിശുഃ .

കേനചിന്മമ പാപേന വിപ്രയോഗം ഗതഃ പുനഃ 9.

സുമംത്രിൻകുശലീ രാമഃ സീതാലക്ഷ്മണസംയുതഃ .

കഥം മാം സ്മരതേ വീരോ വനചാരീ സുദുഃഖിതാമ് 10.

ഇതി സാ വിലലാപോച്ചൈ രഘുനാഥസ്മൃതിം ഗതാ .

ന നിവേദ നിജം കിംചിത്പരകീയം വിമോഹിതാ .

സുമുഖോഽപി തഥാ ദൃഷ്ട്വാ ദുഃഖിതാം മാതരം ഭൃശമ് 11.

വീജയാമാസ വാസോഗ്രൈഃ സംജ്ഞാമാപ ച സാ പുനഃ .

ഉവാച ജനനീം സൗമ്യം വചോഹർഷകരം മുഹുഃ 12.

രഘുനാഥാഗമസ്മാര ഹൃഷ്ടാം താം വ്യദധാത്പുനഃ .

മാതർവിദ്ധി ഗൃഹം പ്രാപ്തം രഘുനാഥം സലക്ഷ്മണമ് 13.

സീതയാ സഹിതം പശ്യ ചാശീർഭിരഭിയുംക്ഷ്വ ച .

ഇതി തഥ്യം വചഃ ശ്രുത്വാ സുമുഖേന പ്രഭാഷിതമ് 14.

യാദൃശം ഹർഷമാപേദേ താദൃശം വേദ്മ്യഹം നഹി .

ഉത്ഥായ ചാജിരേ പ്രാപ്താ രോമാംചിതതനൂരുഹാ 15.

ഹർഷവിഹ്വലിതാംഗ്യശ്രു മുംചംതീ രാമമൈക്ഷത .

താവത്സ രാമോ രാജേംദ്രോ നരയാനമധിശ്രിതഃ 16.

പ്രാപ്തഃ സ്വമാതുർഭവനം കൈകേയ്യാഃ സുനയഃ പുരഃ .

കൈകേയ്യപി ത്രപാഭാരനമ്രാ രാമം പുരഃസ്ഥിതമ് 17.

നോവാച കിംചിന്മഹതീം ചിംതാം പ്രാപ്തവതീ മുഹുഃ .

സൂര്യവംശധ്വജോ രാമോ മാതരം വീക്ഷ്യ ലജ്ജിതാമ് 18.

ഉവാച സാംത്വയംസ്താം ച വാക്യൈർവിനയമിശ്രിതൈഃ .

ശ്രീരാമ ഉവാച.

മാതർമയാ വനം ഗത്വാ സർവമാചരിതം തഥാ 19.

അധുനാ കരവൈ കിം വാ ത്വദാജ്ഞാതോ ജനന്യഹോ .

മയാ ന്യൂനം കൃതം നാസ്തി കഥം മാം നേക്ഷ്യസേ പുനഃ 20.

ആശീർഭിരഭിനംദ്യൈനം ഭരതം മാം ച വീക്ഷയ .

ഇതി ശ്രുത്വാപി തദ്വാക്യം സാ നമ്രവദനാനഘ 21.

ശനൈഃ ശനൈഃ പ്രത്യുവാച രാമ ഗച്ഛ സ്വമാലയമ് .

രാമോഽപി ശ്രുത്വാ വചനം ജനന്യാഃ പുരുഷോത്തമഃ 22.

നമസ്കൃത്യ യയൗ ഗേഹം സുമിത്രായാഃ കൃപാനിധിഃ .

സുമിത്രാ പുത്രസഹിതം രാമം ദൃഷ്ട്വാ മഹാമനാഃ 23.

ചിരംജീവ ചിരംജീവ ഹ്യാശീർഭിരിതി ചാഭ്യധാത് .

മാതുശ്ച രാമഭദ്രോഽപി ചരണൗ പ്രണിപത്യ ച 24.

പരിഷ്വജ്യ മുദായുക്തോ ജഗാദ വചനം പുനഃ .

രത്നഗർഭേ മമ ഭ്രാത്രാ കേനാപി ന കൃതം തഥാ 25.

യഥായമകരോദ്ധീമാന്മമദുഃഖാപനോദനമ് 26.

രാവണേന ഹൃതാ സീതാ മയാ യത്പ്രാപ്യതേ പുനഃ .

മാതസ്തത്സർവമാവിദ്ധി ലക്ഷ്മണസ്യ വിചേഷ്ടിതമ് 27.

ദത്താമാശിഷമാഗൃഹ്യ ശിരസായം സുമിത്രയാ .

നിജമാതുശ്ച ഭവനം പ്രയയൗ വിബുധൈർവൃതഃ 28.

മാതരം വീക്ഷ്യ ഹൃഷിതാം നിജദർശനലാലസാമ് .

സ്വയാനാദവരുഹ്യാശു ചരണാവഗ്രഹീദ്ധരിഃ 29.

മാതാ തദ്ദർശനോത്കംഠാ വിഹ്വലീകൃതമാനസാ .

പരിഷ്വജ്യ പരിഷ്വജ്യ രാമം മുദമവാപ സാ 30.

ശരീരേ രോമഹർഷോഽഭൂദ്ഗദ്ഗദാ വാഗഭൂത്തദാ .

ഹർഷാശ്രൂണി തു സോഷ്ണാനി പ്രവാഹം പ്രാപുരാപദാത് 31.

ജനനീം വീക്ഷ്യ വിനയീ താടംകദ്വയവർജിതാമ് .

കരാകല്പ പദാകല്പരഹിതാം ബിഭ്രതീം തനുമ് 32.

കിംചിത്സ്വദർശനാദ്ധൃഷ്ടാം കൃശാംഗീം താം സ ശോകഭാക് .

ദുഃഖസ്യ സമയോ നായമിതി മത്വാ ജഗാദ താമ് 33.

ശ്രീരാമ ഉവാച.

മാതർമയാ ത്വച്ചരണൗ ചിരകാലം ന സേവിതൗ .

തതഃ ക്ഷമസ്വാപരാധം ഭാഗ്യഹീനസ്യ വൈ മമ 34.

യേ പുത്രാ മാതാപിത്രോർന ശുശ്രൂഷായാം സമുത്സുകാഃ .

തേ മംതവ്യാഃ പരാ മാതഃ കീടകാ രേതസോ ഭവാഃ 35.

കിം കുർവേ ജനകാജ്ഞാതോ ഗതോ വൈ ദംഡകം വനമ് .

തത്രാപി ത്വത്കൃപാപാംഗാത്തീർണോഽസ്മി ദുഃഖസാഗരമ് 36.

രാവണേന ഹൃതാ സീതാ ലംകായാം ഗമിതാ പുനഃ .

ത്വത്കൃപാതോ മയാ ലബ്ധാ തം ഹത്വാ രാക്ഷസേശ്വരമ് 37.

സീതേയം ത്വച്ചരണയോഃ പതിതാ വൈ പതിവ്രതാ .

സംഭാവയാശു ചകിതാം ത്വത്പാദാർപിതമാനസാമ് 38.

ഇതി ശ്രുത്വാ തു തദ്വാക്യം പാദയോഃ പതിതാം സ്നുഷാമ് .

ആശീർഭിരഭിയുജ്യൈനാം ബഭാഷേ താം പതിവ്രതാമ് 39.

സീതേ സ്വപതിനാ സാർദ്ധം ചിരം വിലസ ഭാമിനി .

പുത്രൗ പ്രസൂയ ച കുലം സ്വകം പാവയ പാവനേ 40.

ത്വത്സദൃശ്യഃ പതിപരാഃ പതിദുഃഖസുഖാനുഗാഃ .

ഭവംതി ദുഃഖഭാഗിന്യോ ന ഹി സത്യം ജഗത്ത്രയേ 41.

വിദേഹപുത്രി സ്വകുലം ത്വയാ പാവിതമാത്മനാ .

രാമപാദാബ്ജയുഗലമനുയാംത്യാ മഹാവനമ് 42.

കിം ചിത്രം യത്പുമാംസസ്തു വൈരികോടിപ്രഭംജനാഃ .

യേഷാം ഗേഹേ സതീ ഭാര്യാ സ്വപതിപ്രിയവാഞ്ഛികാ 43.

ഇത്യുക്ത്വാ രഘുനാഥസ്യ ഭാര്യാമംചിതലോചനാമ് .

തൂഷ്ണീം ബഭൂവ ഹൃഷിതാ പ്രഹൃഷ്ടസ്വതനൂരുഹാ 44.

അഥ ഭ്രാതാസ്യ ഭരതഃ പിത്രാ ദത്തം നിജം മഹത് .

രാജ്യം നിവേദയാമാസ രാമചംദ്രായ ധീമതേ 45.

മംത്രിണസ്തേ പ്രഹൃഷ്ടാംഗാ ദൈവജ്ഞാന്മംത്രകോവിദാൻ .

ആഹൂയ സുമുഹൂർതംതേ പപ്രച്ഛുഃ പരമാദരാത് 46.

ശുഭേ മുഹൂർതേ സുദിനേ ശുഭനക്ഷത്രസംയുതേ .

അഭിഷേകം മഹാരാജ്യേ കാരയാമാസുരുദ്യതാഃ 47.

സപ്തദ്വീപവതീം പൃഥ്വീം വ്യാഘ്രചർമണി സുംദരേ .

ലിഖിത്വോപരി രാജേംദ്രോ മഹാരാജോധിതസ്ഥിവാൻ 48.

തദ്ദിനാദേവ സാധൂനാം മനാംസി പ്രമുദം യയുഃ .

ദുഷ്ടാനാം ചേതസോ ഗ്ലാനിരഭവത്പരതാപിനാമ് 49.

സ്ത്രിയസ്തു പതിഭക്ത്യാ ച പതിവ്രതപരായണാഃ .

മനസാപി കദാ പാപം നാചരംതി ജനാ മുനേ 50.

ദൈത്യാദേവാസ്തഥാ നാഗാ യക്ഷാസുരമഹോരഗാഃ .

സർവേ ന്യായപഥേ സ്ഥിത്വാ രാമാജ്ഞാം ശിരസാ ദധുഃ 51.

പരോപകരണേയുക്താഃ സ്വധർമസുഖനിർവൃതാഃ .

വിദ്യാവിനോദഗമിതാ ദിനരാത്രിക്ഷണാഃ ശുഭാഃ 52.

വാതോഽപി മാർഗസംസ്ഥാനാം ബലാന്നാഹരതേ മഹാൻ .

വാസാംസ്യപി തു സൂക്ഷ്മാണി തത്ര ചൗരകഥാ നഹി 53.

ധനദോ ഹ്യർഥിനാം രാമഃ കാരുണ്യശ്ച കൃപാനിധിഃ .

ഭ്രാതൃഭിഃ സഹിതോ നിത്യം ഗുരുദേവസ്തുതിം വ്യധാത് 54.

ഇതി ശ്രീപദ്മപുരാണേ പാതാലഖംഡേ ശേഷവാത്സ്യായനസംവാദേ രാമാശ്വമേധേ രഘുവരസ്യ രാജ്യാഭിഷേകോനാമ ചതുർഥോഽധ്യായഃ 4.
